

Instytut Pamięci Narodowej

<http://ipn.gov.pl/pl/moja-niepodlegla/audycje-radiowe/45507,Cykl-audycji-w-Polskim-Radiu-Katowice-Z-mysla-o-Niepodleglej-4-lutego-godz-1230.html>
2018-05-28, 01:11

Cykl audycji w Polskim Radiu Katowice „Z myślą o Niepodległej” – 3 czerwca 2018 r. po godz. 12.30

Kolejny program poświęcony będzie ks. Janowi Brandysowi

Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Katowicach oraz Polskie Radio Katowice zapraszają na cykl audycji nawiązujących do kalendarza ściennego na rok 2018, wydanego przez katowicki oddział IPN „[Z myślą o Niepodległej](#)”, w setną rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości.

Na kartach kalendarza przedstawiono postacie dwunastu działaczy, dążących do włączenia Górnego Śląska w granice odradzającej się Rzeczypospolitej. Kalendarz ma zatem wymiar symboliczny i jest hołdem złożonym wszystkim tym, dzięki którym to, co wydawało się dla wielu marzeniem nie do spełnienia, stało się faktem. Każda audycja opisuje konkretną postać „przypisaną” danemu miesiącowi i w tymże miesiącu będzie emitowana. Program został przygotowany we współpracy z historykami z IPN.

Pierwsza audycja, która pojawiła się na antenie Polskiego Radia Katowice 14 stycznia 2018 r., była poświęcona [Ignacemu Nowakowi](#) (1887–1966), lekarzowi, działaczowi narodowemu, uczestnikowi powstania wielkopolskiego. Pełnił on także funkcję szefa Wydziału Kulturalno-Oświatowego Polskiego Komisariatu Plebiscytowego w Bytomiu i brał udział w II powstaniu śląskim. Podczas III powstania śląskiego był szefem sanitarnym grupy „Środek”.

Lutowa audycja, poświęcona [Konstantemu Wolnemu](#), została wyemitowana 4 lutego 2018 r. Konstanty Wolny (1877–1940) po I wojnie światowej był współzałożycielem Podkomisariatu Naczelnej Rady Ludowej w Bytomiu i zastępcą podkomisarza. Pełnił także funkcję kierownika Wydziału Prawnego Polskiego Komisariatu Plebiscytowego oraz był współpracownikiem Wojciecha Korfantego. Po odzyskaniu niepodległości współtworzył Statut Organiczny Województwa Śląskiego i przeszedł do historii jako pierwszy marszałek Sejmu Śląskiego.

Marcowa karta kalendarza to opowieść o [Józefie Rymerze](#), pierwszym wojewodzie śląskim. Audycję wyemitowano 4 marca 2018 r. Józef Rymer (1882–1922) był członkiem Komisariatu Naczelnej Rady Ludowej w Poznaniu, z ramienia której reprezentował Polskę w sprawach Górnego Śląska na konferencji pokojowej w Paryżu. Współorganizował Podkomisariat Naczelnej Rady Ludowej w Bytomiu. Podczas III powstania śląskiego wchodził w skład Komitetu Wykonawczego Naczelnej Władzy na Górnym Śląsku, następnie pełnił funkcję przewodniczącego Naczelnej Rady Ludowej na Górnym Śląsku. Po odzyskaniu niepodległości przeszedł do historii jako pierwszy wojewoda śląski. W czerwcu 1922 r. witał polskie wojsko wkraczające na Górny Śląsk.

Kwietniowy program, poświęcony [Janinie Omańkowskiej](#), został wyemitowany 1 kwietnia 2018 r. Janina Omańkowska (1859–1927) organizowała towarzystwa kobiece na Górnym Śląsku, była

założycielką i długoletnią przewodniczącą Związku Towarzystw Polek. Prowadziła działania oświatowe, dążąc do uświadomienia narodowego kobiet. W okresie plebiscytowym współorganizowała liczne wiece kobiece i była ich główną prelegentką. Wchodziła w skład Powiatowej Rady Ludowej w Bytomiu. Była dziennikarką, publicystką, autorką licznych artykułów, związana m.in. z „Katolikiem”. Założycielka i redaktorka „Głosu Polek”. W czasie powstań śląskich organizowała pomoc dla powstańców śląskich i ich rodzin. Po odzyskaniu niepodległości była posłanką na Sejm Śląski I kadencji, przewodniczyła jego inauguracyjnym obradom.

Bohaterem majowego programu był [Wojciech Korfanty](#). Audycję wyemitowano 6 maja 2018 r. po godz. 12.30. Wojciech Korfanty (1873–1939) – polityk, redaktor, działacz narodowy. Posel do Reichstagu oraz pruskiego Landtagu. Jako pierwszy polityk z Górnego Śląska wstąpił do polskiego koła poselskiego. 25 października 1918 r. w przemówieniu w Reichstagu zażądał przyłączenia do Państwa Polskiego wszystkich ziem zaboru pruskiego oraz Górnego Śląska. W lutym 1920 r. został mianowany z ramienia rządu RP Polskim Komisarzem Plebiscytowym na Górnym Śląsku. W sierpniu 1920 r. wezwał do wybuchu II powstania śląskiego. W maju 1921 r. ogłosił się Dyktatorem III powstania śląskiego, w efekcie którego 1/3 obszaru plebiscytowego została przyznana Polsce.

Na kolejny program, poświęcony ks. Janowi Brandysowi, zapraszamy 3 czerwca 2018 r. po godz. 12.30.

Ks. Jan Brandys (1886-1970) – Ksiądz, działacz plebiscytowy i przywódca powstańczy. W 1912 r. otrzymał święcenia kapłańskie. W 1919 r. wyjechał do Wielkopolski. Został kapelanem sformowanego tam 1 Pułku Strzelców Bytomskich. Brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej. W 1920 r. wrócił na Śląsk. Uczestniczył w akcji plebiscytowej. Podczas II powstania sformował oddział, na czele którego walczył w okolicach Raciborza i Kędzierzyna.

Kolejne programy będą emitowane zawsze w pierwszą niedzielę miesiąca.

► [Audycje do odsłuchania](#)

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

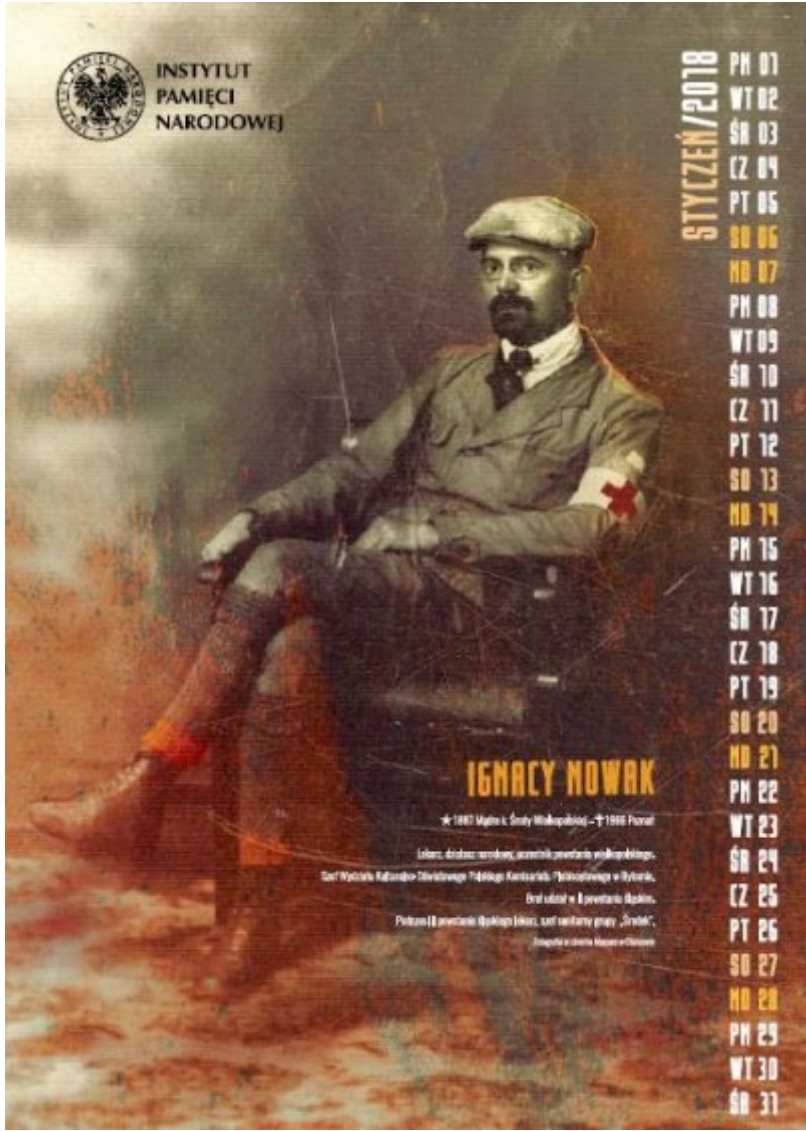

Z MYŚLA | KALENDARZ
O NIEPODLEGŁEJ | 2018

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

STYCZEŃ/2018

PN 01
WT 02
ŚN 03
CZ 04
PT 05
SO 06
ND 07
PN 08
WT 09
ŚN 10
CZ 11
PT 12
SO 13
ND 14
PN 15
WT 16
ŚN 17
CZ 18
PT 19
SO 20
ND 21
PN 22
WT 23
ŚN 24
CZ 25
PT 26
SO 27
ND 28
PN 29
WT 30
ŚN 31

IGNACY NOWAK

★ 1887 Młyn i, Śródy Włocławskiej – † 1918 Poczta

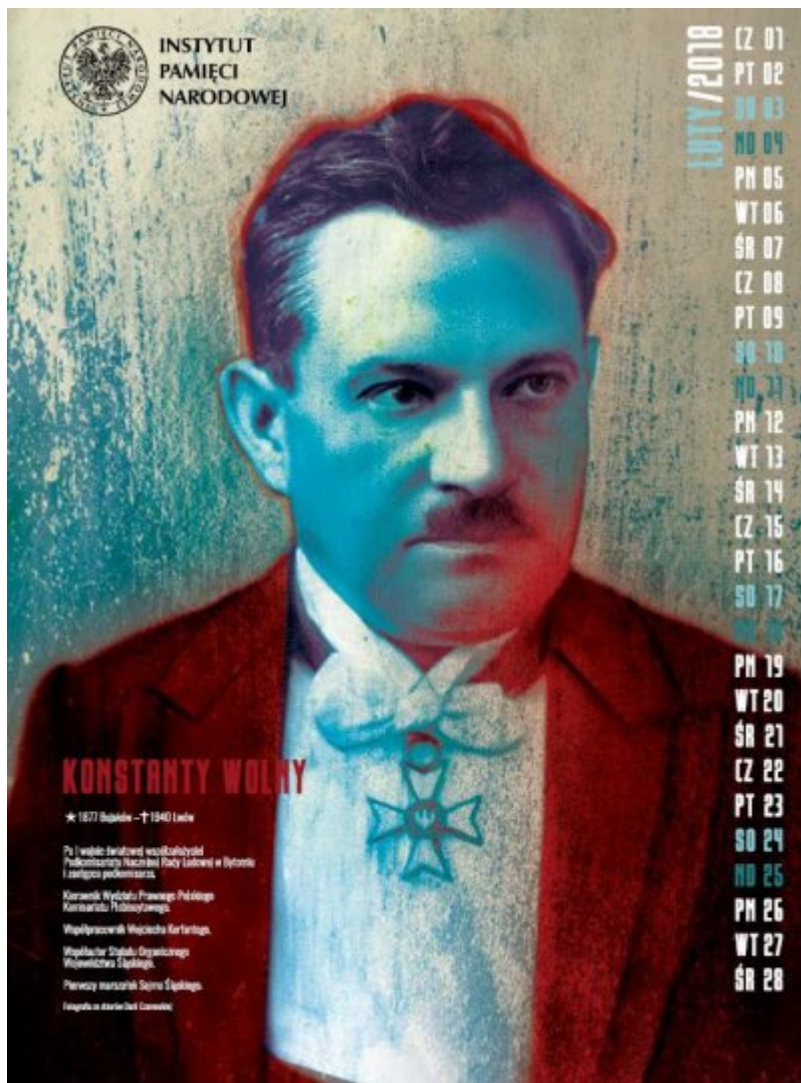
Lubartów, doświadczenie wojenne, uczestnik powstania wielkopolskiego.

Łódź, Włocławek, Katowice, Warszawa, 74 Batalion Kwateronów, 74 Batalion Kwateronów w Rybniku,

Brat żołdak w 1. pułku w Łowiczu, 1. pułk w Łowiczu.

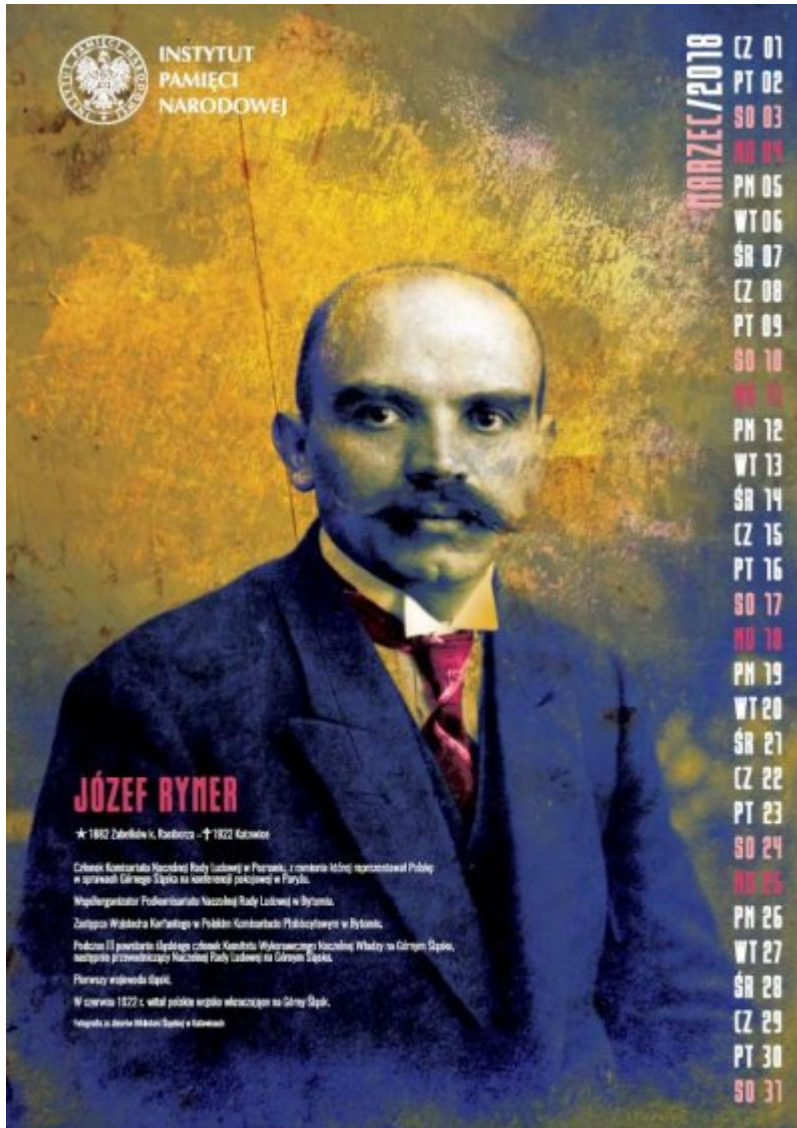
Pracownik w powiatowym Urzędzie Włocławek, członek zarządu „Światła”,

Żołdak w 1. pułku w Łowiczu.

Konstanty Wolny (fot. ze zbiorów Darii Czarnieckiej).

Konstanty Wolny (fot. ze

Józef Rymer (fot. ze zbiorów

Biblioteki Śląskiej).

INSTITUT PAMIĘCI NARODOWEJ

JANINA OMAŃKOWSKA

★ 1850 Sienicki, Węgry – † 1927 Kłobucko, Polska

Organizacja Towarzystwa kobiecych w Górnym Śląsku, inicjatywna i organizatorka przemieszczenia Żywej Kultury w Górnym Śląsku.

Pracowała dla dobra oświaty Śląska, do stworzenia narodowego kalendarza. W okresie patriotycznym współorganizowała liczne sesje kobiecych i ich główna prelegentka.

Członkini Powiatowej Rady Ludowej w Rybniku.

Działaczka, publicystka, autorka licznych artykułów, w tym o r. „Kobietach”. Zajmowała i redagowała „Echo” Powiatu.

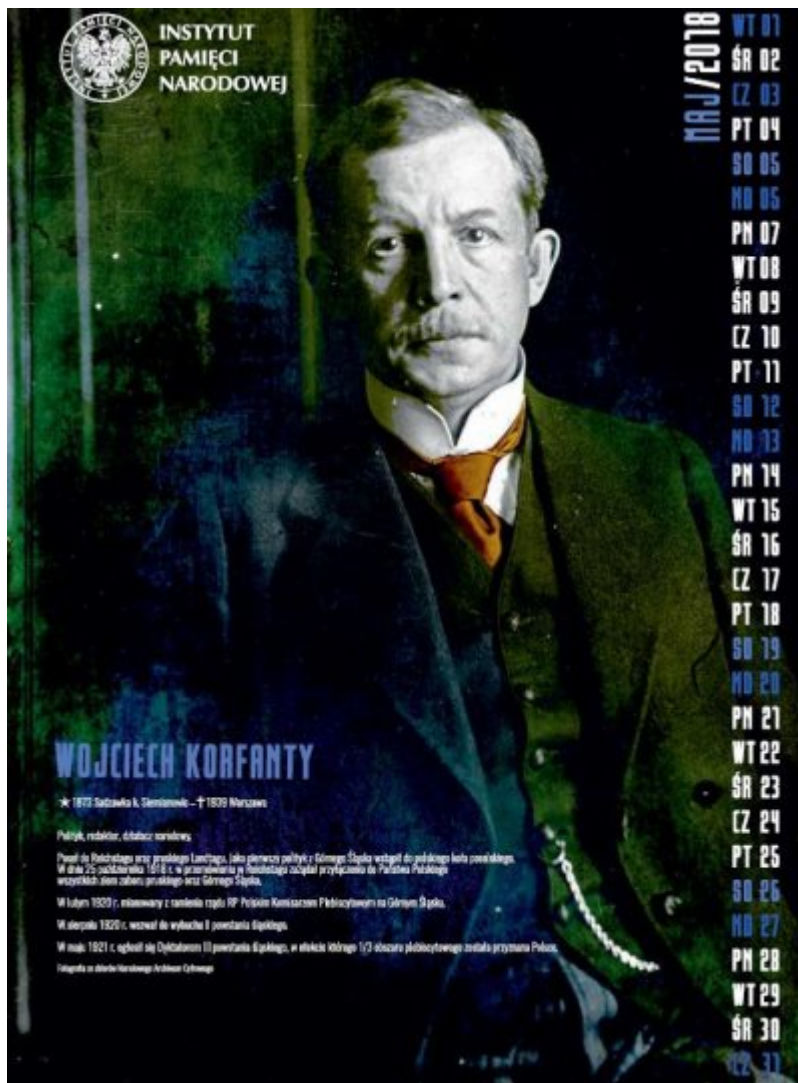
W czasie powstania Śląski organizowała pomoc dla powstańców Śląskich i ich rodzin.

Prezenterka na Śląsku i w Warszawie, przeprowadziła jego inauguracyjny obrad. Fotograf w zbiorach Biblioteki Śląskiej w Katowicach.

KWIECIEŃ/2018

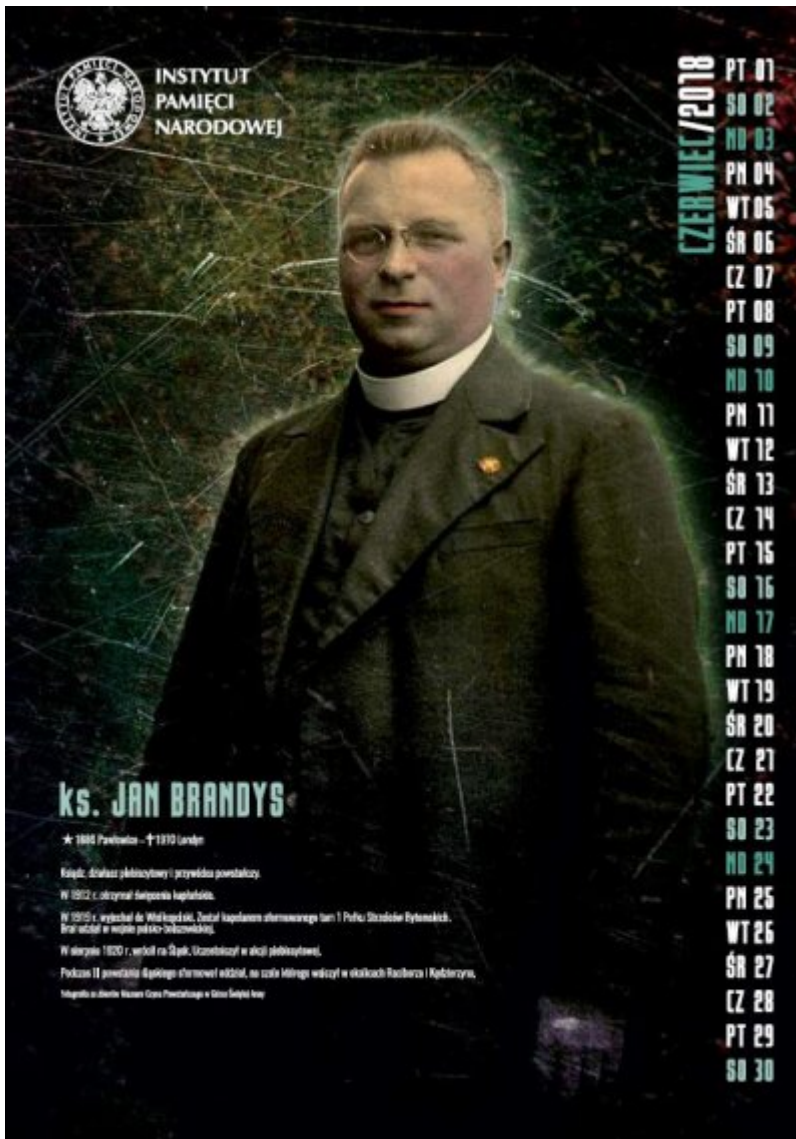
ND 01
PN 02
WT 03
ŚR 04
CZ 05
PT 06
SO 07
ND 08
PN 09
WT 10
ŚR 11
CZ 12
PT 13
SO 14
ND 15
PN 16
WT 17
ŚR 18
CZ 19
PT 20
SO 21
ND 22
PN 23
WT 24
ŚR 25
CZ 26
PT 27
SO 28
ND 29
PN 30

Janina Omańkowska (fot. ze zbiorów Biblioteki Śląskiej).

Fotografia ze zbiorów

Narodowego Archiwum Cyfrowego.

Ks. Jan Brandys – zdjęcie ze zbiorów Muzeum czynu Powstańczego w Górze św. Anny.